

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/520/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7713213117
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 12. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alexander Husivarga
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2015:7713213117.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v právnej veci žalobcu S. D., narodeného X.XX.XXXX, trvale bytom Y. č. XX, okres D., zastúpeného JUDr. Miroslavom Hospodárom, advokátom so sídlom v Michalovciach, Nám. slobody 13, proti žalovanému 1/ C. Ď., narodenému X.X.XXXX, trvale bytom Y. č. XX, 2/ I. Ď., narodenej X.X.XXXX, trvale bytom Y. č. XXX, zastúpenej JUDr. Vladimírom Sabadošom, advokátom so sídlom v Michalovciach, Nám. osloboditeľov 77, o zaplatenie 2.500 € s príslušenstvom, o odvolaní žalovanej v 2. rade proti rozsudku Okresného súdu Michalovce zo dňa 4.4.2014, č.k. 8C 253/2013-98, takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vracia vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Okresný súd Michalovce (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvého stupňa“) rozsudkom zo dňa 4.4.2014, č.k. 8C 253/2013-98 uložil žalovaným v 1. a 2. rade povinnosť zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne sumu 2.500 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,75% ročne zo sumy 2.500 € od 26.5.2013 do zaplatenia, a to všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. O trovách konania si súd vymienil rozhodnúť do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Rozhodnutie odôvodnil tým, že zo zmluvy o pôžičke zo dňa 15.12.2010, uzavretej medzi žalobcom ako veriteľom a žalovaným v 1. rade ako dlžníkom vyplýva, že žalobca požičal žalovanému v 1. rade sumu 5.000 € do konca 31.12.2011 bezúročne na zabezpečenie projektov - dostavba interiéru rodinného domu v obci Y. č. XX. Túto skutočnosť potvrdili (pri výsluchu) ako žalobca, tak aj žalovaný v 1. rade. Podľa dodatku zo dňa 13.7.2011 k zmluve o pôžičke, uzavretého medzi žalobcom ako veriteľom a žalovaným v 1. rade ako dlžníkom a žalovanou v 2. rade ako spoludlžníčkou, sa dlžník a spoludlžník s veriteľom dohodli, že veriteľovi vrátia požičanú finančnú hotovosť vo výške 5.000 € do 31.12.2011, ako je to uvedené v zmluve o pôžičke. Taktiež sa s veriteľom dohodli, že v prípade predaja rodinného domu v Y. č. XX dlžník a spoludlžník vrátia finančnú hotovosť najneskôr do 15 dní od predaja nehnuteľnosti. Súd posúdil tento dodatok k zmluve o pôžičke podľa obsahu a zistil, že jeho obsahom sú dva samostatné právne úkony - dve zmluvy. Prvou zmluvou je dohoda medzi žalobcom ako veriteľom a žalovaným v 1. rade ako dlžníkom a žalovanou v 2. rade ako spoludlžníčkou, že žalovaná v 2. rade pristupuje k záväzku žalovaného v 1. rade vrátiť žalobcovi sumu 5.000 € do 31.12.2011. Túto dohodu posúdil súd ako pristúpenie k záväzku podľa § 533 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), aj napriek tomu, že dohodu s veriteľom uzavrela nielen žalovaná v 2. rade ako nová dlžníčka, ale aj žalovaný v 1. rade ako pôvodný dlžník. Pri tomto posúdení súd postupoval podľa § 853 ods. 1 OZ, keďže ustanovenie § 533 OZ upravuje vzťahy obsahom a účelom najbližšie predmetnému vzťahu medzi žalobcom, žalovaným v 1. rade a žalovanou v 2. rade. Na základe tejto dohody sa žalovaná v 2. rade stala dlžníkom popri žalovanom v 1. rade ako pôvodnom dlžníkovi a obaja sa stali z predmetného záväzku zaviazaní voči žalobcovi ako veriteľovi spoločne a nerozdielne. Druhou zmluvou podľa obsahu dodatku k zmluve o pôžičke bola dohoda účastníkov, teda žalobcu, žalovaného v 1. rade a žalovanej v 2. rade podľa § 516 OZ o zmene zmluvy o pôžičke zo dňa 15.12.2010, pokiaľ ide o lehotu splatnosti v tom smere, že sa dohodli, že v prípade predaja rodinného domu (na ktorého rekonštrukciu boli finančné prostriedky zapožičané)

musia žalovaní v 1. a 2. rade vrátiť najneskôr do 15 dní od predaja nehnuteľnosti. K námietke žalovanej v 2. rade, že dodatok k zmluve o pôžičke pred podpísaním neprečítala, a preto je neplatný, súd uviedol, že z výpovede žalovanej v 2. rade na pojednávaní nie je zrejmé, aká bola jej skutočná vôľa pri podpise dodatku a v čom mal spočívať jej omyl. Poznamenal, že pokiaľ jej žalovaný v 1. rade povedal pred podpisom dodatku, že toto sú jeho dlhy a on si ich potrebuje splatiť, pričom ona mala splatiť svoje dlhy voči svojim rodičom, nie je zrejmé, na základe čoho dospela žalovaná v 2. rade k záveru, že na to, aby si žalovaný v 1. rade splatil svoje dlhy, potrebuje jej podpis. Nebol preukázaný ani omyl žalovanej v 2. rade, lebo žalovaná v 2. rade mala možnosť si predmetný dodatok prečítať a zistiť, aký je jeho skutočný obsah. Z výpovede svedkyne S. I. síce vyplýva, že žalovaná v 2. rade sa pred podpisom dodatku so žalovaným v 1. rade hádala a dokonca (aj) plakala, ale z tejto skutočnosti (podľa súdu) nevyplýva, aby žalovaný v 1. rade nútil žalovanú v 2. rade podpísať dodatok bez toho, aby si ho prečítala. Súd prvého stupňa dospel k záveru, že žalovaní v 1. a 2. rade sú zo zmluvy o pôžičke zo dňa 15.12.2010 v znení jej doplnku zo dňa 13.7.2011 zaviazaní spoločne a nerozdielne, že žalobca je oprávnený požadovať splnenie dlhu vo výške 5.000 € od ktoréhokoľvek z nich. Pretože žalovaný v 1. rade už zaplatil žalobcovi sumu 2.500 €, zaviazal súd žalovaných spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 2.500 €. Na zistený skutkový stav aplikoval súd ustanovenia § 657 OZ, § 533 OZ, § 511 ods. 1 OZ, § 516 ods. 1 OZ, § 49a OZ a § 853 ods. 1 OZ. Pokiaľ ide o úrok z omeškania, podľa zmluvy o pôžičke a dodatku k zmluve o pôžičke, sa obaja žalovaní dostali do omeškania dňom 1.1.2012 podľa § 517 ods. 2 OZ. Vzhľadom na to, že žalobca žiadal od žalovaných len úrok z omeškania vo výške 8,75% ročne a len od 26.5.2013 do zaplataenia, priznal súd žalobcovi žiadaný úrok z omeškania tak, ako si ho uplatnil. O trovách konania si súd vymienil rozhodnúť do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Proti tomuto rozsudku podala žalovaná v 2. rade odvolanie v zákonnej lehote. Navrhla zmeniť rozsudok v napadnutej časti a žalobu voči nej zamietnuť, resp. zrušiť rozsudok v napadnutej časti a vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Vyčítala súdu, že sa nedostatočne vyporiadal s (ne)platnosťou právneho úkonu - dodatku zo dňa 13.7.2011 k zmluve o pôžičke, lebo neskúmal náležitosti právneho úkonu podľa § 37 ods. 1 OZ. Z dôkazov vykonaných na pojednávaní (výsluch žalovanej v 2. rade a svedkyne S. I.) je zrejmé, že podmienky platnosti právneho úkonu neboli naplnené. Prvostupňový súd sa zaoberal jedine dôvodom neplatnosti právneho úkonu podľa § 49a OZ. Nesprávne súd právne posúdil (aj) obsah právneho úkonu (dodatku k zmluve o pôžičke) zo dňa 13.7.2011, lebo nepriamo potvrdil námietku žalovanej v 2. rade, že keď táto nebola účastníčkou (písomnej) zmluvy o pôžičke zo dňa 15.12.2010, uzavretej medzi žalobcom a žalovaným v 1. rade, nemôže byť ani účastníčkou dodatku k tejto zmluve. Vyčítala súdu aj pochybenie, keď podľa § 853 OZ považoval dodatok podľa obsahu ako dohodu o pristúpení k záväzku podľa § 533 OZ a dohodu podľa § 516 OZ. Pochybil súd, keď dodatok posúdil ako pristúpenie k záväzku podľa § 533 OZ, lebo predpokladom vzniku zabezpečenia záväzku je uzavretie dohody s veriteľom a pristupujúcou osobou. Pôvodný dlžník nemôže byť účastníkom takejto dohody. Žalovaný v 1. rade uviedol, že on bol iniciátorom dohody (dodatku), sám tento dodatok vyhotovil, najprv podpísal so žalobcom a potom následne išiel za žalovanou v 2. rade domov, aby ho podpísala aj ona. Žalovaná v 2. rade vypovedala, že o žiadnej pôžičke zo dňa 15.12.2010 nevedela, a že o zmluve o pôžičke uzavretej medzi žalobcom a žalovaným v 1. rade sa dozvedela až 13.7.2011, a tak nie je možné hovoriť o žiadnej dohode žalobcu so žalovanou v 2. rade ako pristupujúcou osobou. Žalobcovi sa v konaní nepodarilo preukázať, aby takúto dohodu mali v úmysle títo účastníci (t.j. žalobca a žalovaná v 2. rade) podpísať a že by sa na takomto právnom úkone vôbec niekedy dohodli.

Žalobca v písomnom vyjadrení navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Uviedol, že dôvody odvolania sú neopodstatnené a „presúvajú“ sporný vzťah do inej právnej roviny. Vyslovil názor, že v danom prípade ide o právny vzťah, ktorý sa spravuje ustanoveniami o bezpodielovom spoluvlastníctve manželov podľa § 143 a nasl. OZ. Po citácii § 143 OZ a § 145 ods. 2 OZ konštatoval, že z právnych úkonov týkajúcich sa spoločných vecí, sú obidvaja manželia voči tretím osobám oprávnení a povinní spoločne a nerozdielne. K otázke neplatnosti právneho úkonu - dodatku zo dňa 13.7.2011 k zmluve o pôžičke, na ktorú sa odvoláva žalovaná uviedol, že finančné prostriedky boli účelovo určené na kúpu spoločných vecí a následne boli aj použité na spoločný majetok žalovaných, a preto mali byť aj predmetom spoločného vypořádania, napr. pri predaji rodinného domu, v ktorom sa tieto veci nachádzali, tak, ako si to pôvodne žalovaní aj dohodli. Žiadal priznať aj náhradu trov odvolacieho konania.

Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 10 ods. 1 O.s.p.) po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou a včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, voči ktorému je odvolanie prípustné

(§ 201 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok podľa § 212 ods. 1, 2 O.s.p., ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej v 2. rade je dôvodné.

Aj keď odvolateľka neoznačila odvolacie dôvody, z obsahu odvolania možno vyvodiť, že uplatňuje odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p. Odvolací súd pristúpil ku skúmaniu vecnej správnosti rozsudku okresného súdu z hľadiska odvolacieho dôvodu podľa § 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Právne posúdenie veci je nesprávne, ak súd posúdil vec podľa normy, ktorá na daný skutkový stav nedopadá, alebo právnu normu síce určil správne, avšak nesprávne ju interpretoval alebo ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Odvolacie konanie má preskúmovaciu povahu, preto v ňom možno posúdiť správnosť len toho právneho posúdenia veci, na ktorom je založené odvolaním napadnuté rozhodnutie okresného súdu.

Podľa § 657 OZ zmluvou o pôžičke prenecháva veriteľ dlžníkovi veci určené podľa druhu, najmä peniaze a dlžník sa zaväzuje vrátiť po uplynutí dohodnutej doby veci rovnakého druhu.

Z citovaného zákonného ustanovenia teda vyplýva, že pre uzavretie zmluvy o pôžičke sa nevyžaduje písomná forma, takže (táto) zmluva môže byť uzavretá aj ústne alebo konkludentným spôsobom. Podstatnou náležitosťou obsahu takejto dohody je okrem označenia zmluvných strán, predovšetkým určenie predmetu pôžičky. Z obsahu zmluvy musí vyplynúť i povinnosť dlžníka vrátiť veci rovnakého druhu (peňazí). Keďže táto zmluva je reálnou zmluvou (kontraktom), k jej uzavretiu zákon vyžaduje i skutočné odovzdanie predmetu pôžičky veriteľom dlžníkovi.

Z vykonaného dokazovania na okresnom súde vyplýva, že medzi žalobcom a žalovaným v 1. rade bola dňa 15.12.2010 uzavretá zmluva o pôžičke, na základe ktorej žalobca poskytol žalovanému v 1. rade a reálne mu odovzdal aj požičané peniaze 5.000 €. Žalovaný v 1. rade svoj záväzok uznal, čo potvrdil aj pri svojom výsluchu na pojednávaní pred okresným súdom. V konaní ale nebolo preukázané, aby účastníkom zmluvy o pôžičke zo dňa 15.12.2010 bola aj žalovaná v 2. rade (v tom čase ešte manželka žalovaného v 1. rade) a tiež nebolo preukázané, aby žalovaný v 1. rade uzatváral zmluvu o pôžičke aj v mene žalovanej v 2. rade. Žalobca to ani netvrdil.

Ustanovenie § 143 OZ upravuje, že v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov je všetko, čo môže byť predmetom vlastníctva a čo nadobudol niektorý z manželov za trvania manželstva, s výnimkou vecí získaných dedičstvom alebo darom, ako aj vecí, ktoré podľa svojej povahy slúžia osobnej potrebe alebo výkonu povolania len jedného z manželov a vecí vydaných v rámci predpisov o reštitúcii majetku jednému z manželov, ktorý mal vec vo vlastníctve pred uzavretím manželstva alebo ktorému bola vec vydaná ako právnenému nástupcovi pôvodného vlastníka.

Podľa § 145 ods. 2 OZ sú z právnych úkonov týkajúcich sa spoločných vecí oprávnení alebo povinní obaja manželia spoločne a nerozdielne.

Ak zmluvu o pôžičke za trvania manželstva uzavrel iba jeden z manželov, je zo zmluvy o pôžičke zaviazaný a oprávnený len ten z manželov, ktorý ju ako dlžník uzavrel a k jej platnosti nebol potrebný súhlas druhého manžela v zmysle § 145 ods. 2 O.s.p., pretože zmluvou o pôžičke sa peniaze do bezpodielového spoluvlastníctva manželov iba nadobúdajú.

Iba v tom prípade, ak by zmluvu o pôžičke uzavreli ako dlžníci obaja manželia, sú zo zmluvy oprávnení a zaviazaní spoločne a nerozdielne, len v prípade, že to bolo dohodnuté (§ 511 OZ). Inak by išlo o záväzok delený medzi nich rovnakým dielom.

V konaní bolo zatiaľ nepochybne preukázané, že zmluvu o pôžičke dňa 15.12.2010 uzavrel len žalovaný v 1. rade. Žalobca nepreukázal, že by túto zmluvu uzavreli obaja žalovaní ako manželia za trvania manželstva.

Ako už bolo vyššie uvedené, záväzky jedného z manželov v zmysle § 143 OZ nie sú predmetom bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

Ak teda zmluvu o pôžičke uzavrel ako dlžník iba žalovaný v 1. rade, ktorý k jej platnému uzavretiu nepotreboval súhlas žalovanej v 2. rade (§ 145 ods. 2 OZ), je z tejto zmluvy zaviazaný a oprávnený len dlžník, t.j. ten z manželov, ktorý zmluvu uzavrel, teda v danom prípade žalovaný v 1. rade.

Tento záväzok je potom určujúci aj pre posúdenie dodatku zo dňa 13.7.2011 k zmluve o pôžičke, lebo žalovaná v 2. rade vo vzťahu k žalobcovi žiadne záväzky vyplývajúce pre ňu zo zmluvy o pôžičke nemala.

Ak žalovaná v 2. rade záväzok zo zmluvy o pôžičke vo vzťahu k žalobcovi „uznala“, potom bol tým uznaný jej neexistujúci záväzok, t.j. záväzok, ktorý v čase jeho uznania žalovanou v 2. rade neexistoval, a preto s týmto uznaním dlhu nemožno spájať účinky v zmysle § 557 OZ. Žalovaná v 2. rade (tým) preukázala, že v čase uznania dlhu ňou uznaný záväzok vo vzťahu k žalobcovi neexistoval.

Podľa názoru odvolacieho súdu žalovaná v 2. rade nebola dlžníčkou, a tou sa nestala, a ani nemohla stať podpísaním dodatku z 13.7.2011 k zmluve o pôžičke.

Pokiaľ okresný súd dodatok zo dňa 13.7.2011 k zmluve o pôžičke posúdil ako „dohodu o pristúpení“ žalovanej v 2. rade k dlhu žalovaného v 1. rade, odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na znenie § 533 OZ, v zmysle ktorého pristúpenie k záväzku spočíva v tom, že k doterajšiemu dlžníkovi pristupuje ďalší, a to ten, kto bez súhlasu s dlžníkom uzavrie s veriteľom dohodu, že splní jeho peňažný záväzok.

Žalobca nepreukázal, že by takúto písomnú dohodu so žalovanou v 2. rade uzavrel a tiež nepreukázal, že by žalovaná v 2. rade pristúpila k záväzku žalovaného v 1. rade podľa § 534 OZ, pretože uvedené ustanovenie upravuje možnosť pristúpenia tretej osoby k záväzku dlžníka, a nie ďalšieho dlžníka, za ktorého označoval počas celého konania žalovanú v 2. rade.

Úvahy súdu prvého stupňa, ktoré vyvodil z obsahu dodatku zo dňa 13.7.2011 k zmluve o pôžičke o dvoch samostatných právnych úkonoch, resp. o dvoch zmluvách, sú neudržateľné.

Odvolací súd v tomto smere poukazuje aj na závery bývalého Najvyššieho súdu ČSSR zo dňa 28.11.1969, sp.zn. 8 Cz 36/69, ktoré bolo publikované pod R 57/1970, ktorého právny záver je aj naďalej použiteľný.

Vzhľadom na to, že okresný súd pri rozhodovaní sa riadil nesprávnym právnym názorom a tak nevykonal ďalšie dokazovanie, neostala odvolaciemu súdu iná možnosť, len zrušiť napadnutý rozsudok podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. a vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie podľa § 221 ods. 2 O.s.p.

V ďalšom konaní povinnosťou súdu prvého stupňa bude riadiť sa právnym názorom vysloveným odvolacím súdom v tomto rozhodnutí a opätovne rozhodnúť vo veci (§ 226 O.s.p.).

V novom rozhodnutí okresný súd rozhodne o trovách celého konania, t.j. aj o trovách tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.